

Ordramar

Bruksanvisning för programmet Ordramar 3.01

1 Tack

Tack för att du har införskaffat programmet "Ordramar version 3" från Äppelklyftig. Vi hoppas att programmet ska vara till din nytta och förenkla läsinlärning genom ordbilder.

Denna bruksanvisning beskriver hur programvaran installeras på din dator och hur programmet kan användas med alla dess funktioner. Om du hittar fel i denna bruksanvisning, anser att programmet beter sig fel eller önskemål om förändringar i framtida versioner kontakta oss gärna med e-post på adressen *info@appelklyftig.com*

2 Systemkrav

Ordramar kan bara köras på PC-datorer med Microsofts operativsystem Windows; 98SE, ME, NT4 (med servicepack 6), 2000 (med servicepack 3), XP och Vista. Förutom operativsystem krävs även att Microsoft Internet Explorer version 5.01 och Microsoft .NET™ Framework version 1.1 eller senare är installerat på datorn. Är de inte det så behöver du cirka 40MB ledigt på datorns hårddisk. Mer om dessa två program under rubriken installation. Din dator måste ha minst 32 MB internminne och köra på minst 90 MHz. Rekommenderade värden är dock minst 128MB och 500MHz för att det inte ska kännas alltför segt. Programmet är på svenska.

3 Installation

Observera att du vanligtvis måste ha administratörsrättigheter för att kunna installera program på din dator. Ordramar är beroende av andra program varför installationen kan behövas göras i tre, två eller ett steg.

3.1 Installation på Vista

Om du använder operativsystemet Windows Vista så behöver ingenting installeras i konventionell mening. Programmet med dess filer ligger i mappen "Ordramar" på CD:n och det är bara att kopiera hela mappen med innehåll var som helst på din dator (t.ex. Skrivbordet, Mina Dokument eller C:\Program). Du startar programmet genom att klicka på filen Ordramar.exe Som Vista-användare kan du nu gå direkt till bruksanvisningens del 4 och hoppa över stegen 3.2 till 3.5

3.2 Internet Explorer

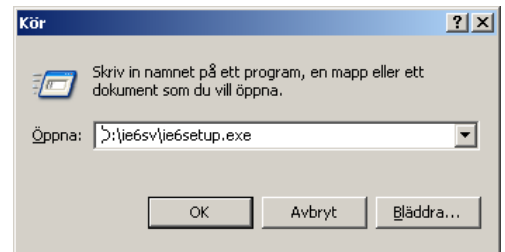
Om du använder operativsystemet Windows XP (eller nyare) så kan du hoppa direkt till installationsavsnittet om .NET Framework eftersom XP redan innehåller en tillräckligt ny version av Internet Explorer (version 6).

Anledningen till att du behöver en nyare version än 5.0 av webbläsaren beror på att Microsofts operativsystem Windows använder funktioner i webbläsaren även om man inte surfar. Förvissa dig vilken version av Internet Explorer du har installerad på din dator. Det gör du genom att starta Internet Explorer och sedan välja rullgardinsmeny "Hjälp" och i den "Om Internet Explorer"

Om du har version 5.01 eller nyare som till exempel version 6.0.2800 i vidstående exempel så kan du gå till nästa steg om .NET Framework.

Om du har en äldre version än 5.01, t.ex. version 4 eller 5.00, så måste du uppgradera den. Det kan du göra genom att installera den Internet Explorer version som medföljer CD-skivan *eller* på <http://windowsupdate.microsoft.com> om du har bredband.

För att installera från CD:n. Klicka på Start-knappen (kan se annorlunda ut i t.ex. Windows XP) och välj "Kör...". I fönstret som kommer upp skriver du i

"D:\ie6sv\ie6setup.exe"

(om D: är din enhetsbeteckning på din CD/DVD-spelare/brännare) och installerar programmet genom att välja att du accepterar avtalet, trycker "Nästa>" tills installationen är klar. Om datorn uppmanar dig att starta om datorn efter installationen så gör det och fortsätt därefter med att installera .NET Framework.

3.3 .NET Framework 1.1

.NET Framework är en ramverk av tilläggskomponenter till operativsystemet Windows som utökar ett antal funktioner. Programmet Ordramar kräver dessa funktioner varför .NET Framework måste finnas installerad på datorn som ska köra Ordramar. Om du vill förvissa dig om .NET Framework redan är installerat på din dator så kan du klicka fram "Kontrollpanelen" och titta under "Lägg till eller ta bort program". Är du osäker så kan du hur som helst försöka installera .NET Framework i alla fall för om det redan är installerat så kommer installationsprogrammet att märka det och bara meddela att allt är klart. Klicka på start-knappen och välj "Kör...". I fönstret som kommer upp skriver du

D:\dotnet\dotnetfx.exe

Observera att det tar en stund och även om datorn verkar ha låst sig och att det bara är "0 sekunder kvar" (!) av installationen så är allt i sin ordning. När .NET

framework är färdiginstallerat så kan du om du vill ha alla dialogrutor på svenska även installera svenskt språkstöd för .NET genom att köra

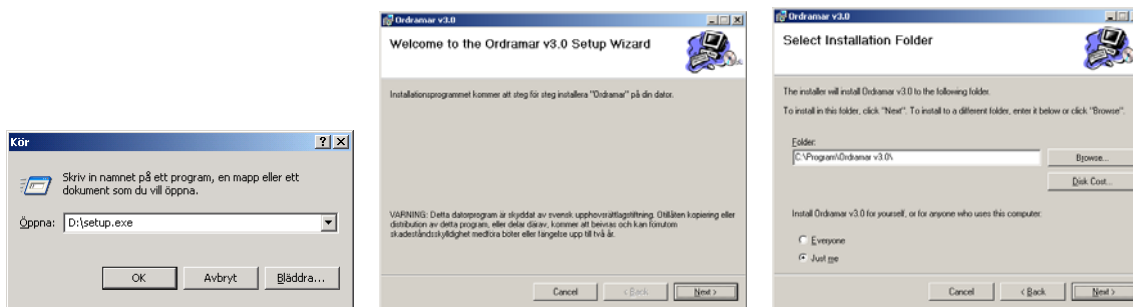
D:\dotnet\langpackswe.exe

Om datorn uppmanar dig att starta om datorn efter installationen så gör det och fortsätt därefter med att installera själva Ordramar.

3.4 Ordramar

När du vet att du har en ny Internet Explorer och .NET Framework så kan du äntligen installera själva programmet Ordramar genom att välja "Kör..." från startknappen och skriva **D:\setup.exe**

Installationen inleds med ett startfönster (tyvärr delvis på engelska) som påminner om att programmet inte får piratkopieras och du väljer "Next>" för att välja vilken katalog på hårddisken som programmet ska placeras i. Om du inte har några särskilda önskemål så är det bara att klicka på "Next>"-knappen och därefter "Next>" igen. När programmet är färdiginstallerat så är det bara att trycka på "Close" och installationen är (äntligen) klar.

3.5 Avinstallation

Om du inte vill ha programmet på din dator längre kan "Ordramar" och även ".NET Framework" avinstalleras genom att välja kontrollpanelens "Lägg till och ta bort program".

3.6 Uppdateringar (VIKTIGT!)

Inget program är säkrare än den svagaste delen. Ordramar vilar på funktionalitet från en rad olika program i operativsystemet, Internet Explorer och .NET ramverk. För att Ordramar ska gå så säkert som möjligt är det viktigt att du har installerat de säkerhetsuppdateringar som ständigt tillhandahålls gratis på Microsofts webbplats. Om din dator inte automatiskt uppdateras måste du manuellt kontrollera din dator på Microsofts "Windows update"-webbplats. På installationsskivan finns några viktiga uppdateringar som fanns tillgängliga vid fabriceringen av skivan.

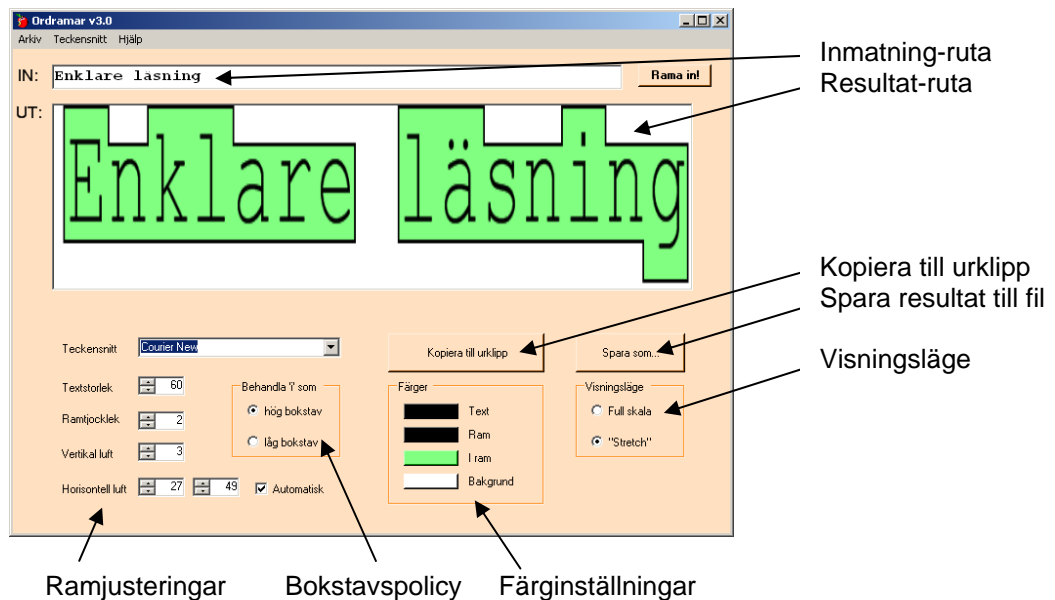
4 Programmet Ordramar

4.1 Start

Du startar programmet genom att klicka på Äpple-ikonen på antingen skrivbordet eller i program-menyn under startknappen. Programmet kan börja användas direkt genom att du skriver in ord och klickar på ”Rama-in”-knappen (och därmed försvinner den färgglada program-logotypen i UT:-rutan).

4.2 Grundläggande funktioner

Du matar in ord genom att markera inmatningsrutan överst så att en markör visar sig och genom att därefter skriva på tangentbordet. Resultatet presenteras i resultatrutan efter att du tryckt på ”Rama in”-knappen. Du kan precis som i andra windows-program ändra storleken på fönstret och navigera utan mus mellan knappar och inställning med tab-tangenten

4.2.1 Kopiera resultatet till urklipp

Resultatet i resultatrutan är en bild (så kallad bitmap). Denna kan antingen sparas som en bild-fil eller kopieras till urklippshanteraren för att direkt klistras in i andra program som t.ex. bildredigerings- eller ordbehandlingsprogram. Kopieringen från resultatrutan genomförs med ett klick på ”Kopiera till urklipp”-knappen. Att sedan klistra in bilden i respektive program varierar, men vanligast är att använda rullgardinsmeny ”Redigera | Klistra in” eller med tangentkombinationen Ctrl+V.

4.2.2 Särskrivning

Genom att använda tecknet |, så kan ord särskrivnas inom ramen. På ett svenskt tangentbord befinner |-tecknet till vänster om z-tangenten, dvs 'AltGr' + '<'

4.2.3 Spara resultat

Resultatet kan sparas i något av flera vanliga bildformat genom att klicka på ”Spara som...”-knappen som även finns i Ordramars rullgardinsmeny ”Arkiv”. Följande tabell sammanfattar de tillgängliga formaten och några viktiga egenskaper

BMP	Lågkomprimerat filformat som ger stora filer. Ett standardformat i Windows-sammanhang.
GIF	Ett komprimerande filformat som är vanligt för tecknade bilder. Optimerar färger efter 256 standardfärger vilket kan innebära att det sparade resultatet i filen kan få andra nyanser än det som syns i resultatrutan. Vanligt format på webbsidor.
JPG	Ett komprimerat filformat som är avsett för fotografier. Komprimeringen i detta fall innebär att kanter i bilden och färgövergångar blir lite suddiga. Mycket vanligt format på webbsidor.
PNG	Ett komprimerat filformat som fungerar ungefär som GIF fast utan färgnyansbegränsning och ger heller inte suddiga kanter likt JPG. Fungerar på webbsidor. Detta format rekommenderas i just detta sammanhang.
TIFF	Ett filformat med ursprung från telefaxar. Ger hygglig komprimering och skarpa resultat men är inte lika använt som ovanstående övriga bildformat. Fungerar ej på webbsidor.

4.2.4 Spara och hämta inställningar

Aktuella inställningar i teckensnitt, färger, textstorlek, ramtjocklek, luft och bokstavspolicy kan sparas för framtida bruk genom att välja rullgardinsmenyn ”Arkiv” och därefter ”Spara inställningar” – något som kan vara väldigt praktiskt om man t.ex. kontinuerligt fyller på en pärm med bilder och vill ha ett enhetligt utseende.

4.2.5 Visningsläge

Ordramar har två visningslägen på resultatrutan;

- ”Full skala” visar resultatet i den upplösning och storlek som den är skapad i. Blir bilden större än resultatrutan så får man dra i fönsterhissar för att se de delar av bilden som inte syns.
- ”Stretch” anpassar resultatet så att det upptar hela textrutan – varken mer eller mindre. Det innebär att bilden blir förvanskad i resultatfönstret, men man kan se allt utan att behöva dra i fönsterhissar.

Oavsett visningsläge så kommer resultatet att sparas eller kopieras helt och oförvanskat.

4.3 Justerande funktioner

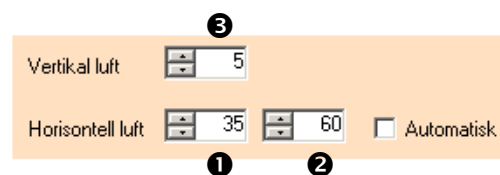
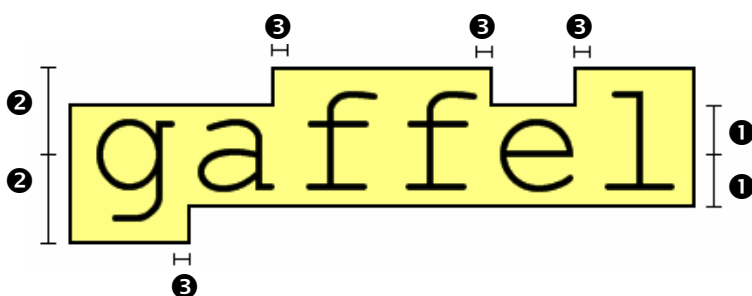
Även om Ordramar automatiskt anpassar ramen runt ordet så kan finjusteringar ibland behövas. Vissa inställningar är rent estetiska eller kosmetiska och andra kan bli nödvändiga då automatiken inte gjorde som man tänkt sig.

4.3.1 Automatisk inställning av horisontell luft

Genom att bocka för den automatiska inställningen av horisontell luft kommer ramen automatiskt anpassa sig efter bokstavspolicy, teckensnittet och dess storlek. Om funktionen varit avstängd och den slås på, så kommer någon ny ram inte beräknas förrän man tryckt på "Rama in"-knappen. Om funktionen är avstängd då man byter teckensnitt eller storleken på teckensnittet så kommer ramen hamna fel.

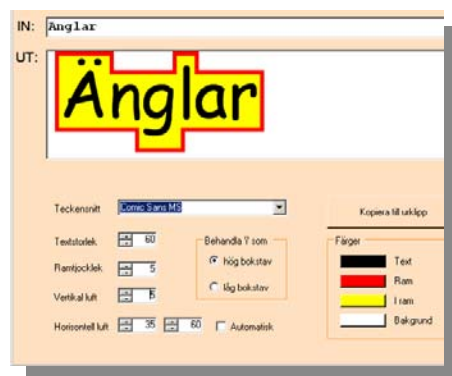
4.3.2 Manuell inställning av horisontell och vertikal luft

Ramkanten runt ordet kan man justeras så att det blir lagom mycket luft runt ordet. Avståndet mäts likt ramtjockleken i pixlar. Horisontell luft är uppdelad i "låga" bokstäver som t.ex. a, v och s, och "höga" bokstäver som A, k och y. Utgångspunkten vid mått är från varje bokstavs mittpunkt. Vid vertikala mått utgår från bokstavens vänster och högerkant.

4.3.3 Färginställningar

Det är inte bara formen på ordets ram som förstärker ordets utseende utan även färger i, på och utanför ramen kan markera ordets början och slut mer eller mindre kraftfullt. Antalet färger, färgval och färgkombinationer bör alltid användas med eftertanke.

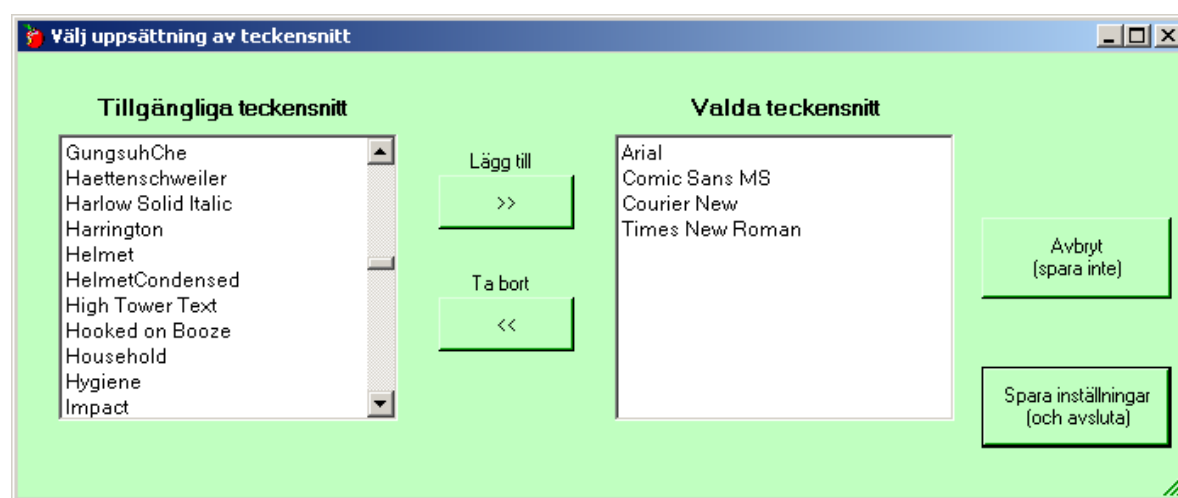
4.3.4 Textstorlek

En bild går ju alltid att göra större i datorprogram genom att förstora den. Nackdelen med förstoringar är att resultatet blir antingen suddigare kanter, kantigare linjer eller enkelt uttryckt fulare. Genom att välja större textstorlek så behövs därmed inte någon förstoring. Nackdelen med högre upplösning är att bilden kräver mer plats i

arbetsminnet och på hårddisken. Storleken mäts i typsnittsenheten ”pico” (som används i princip i alla datorprogram).

4.3.5 Teckensnitt

Den största nyheten i Ordramar version 3 är hanteringen av godtyckliga teckensnitt (”typsnitt”, ”font”). Istället för att göra alla teckensnitt som finns installerade på just din dator tillgängliga direkt i programmet så visas endast ett urval av teckensnitt för att programmet ska bli enklare att hantera. Du kan själv bestämma detta urval genom att klicka i rullgardinsmenyn ”Teckensnitt”. Du får då upp en meny där du kan ändra på urvalet. Du kan lägga till och ta bort vilka teckensnitt du vill – enda undantaget är ”Courier New” (av tekniska skäl).

Det urval av teckensnitt du gör kommer att lagras i en fil och du kommer ha tillgång till samma urval av typsnitt som du hade när du använde programmet senast. Du kan när du vill byta urvalet.

Äppelklyftig tillhandahåller inga teckensnitt av upphovsrättsliga skäl, men det finns många bra och roliga teckensnitt att helt lagligt ladda ner gratis från t.ex.

<http://www.1001freefonts.com>

Det finns trots allt några begränsningar att beakta

- Teckensnitt där bokstäverna väver in i varandra eller där distinkta mellanrum saknas (som t.ex. skrivstil) kommer Ordramar i vissa fall misstolka och ramen kommer bli fel.
- Ett fåtal teckensnitt (främst kursiva) fungerar inte av tekniska skäl i Ordramar. Du får helt enkelt prova dig fram till vilka som fungerar.

4.3.6 Ramtjocklek

Tjockleken på ramkanten kan varieras beroende på egna önskemål. Om den nollställs försvinner ramkanten, men färgen ”i ram” kan fortfarande ge en inramande effekt. Tjockleken mäts i antalet bildpunkter (”pixel”).

4.3.7 Bokstavspolicy

Vissa människor är av åsikten att bokstaven ”i” är en bokstav som är lika hög som t.ex. ett ”e” till skillnad från ett ”t” eller ”k”. Andra är av åsikten att pricken, men även prickar och ringar på andra bokstäver gör att dessa bokstäver blir lika höga. Ingen av åsikterna kan avfärdas som helt fel eftersom det beror snarare på teckensnittets utseende än att vara en generell regel. Ordramar kan hantera bägge dessa hållningar och du som användare kan välja vilket du vill. Rekommendationen är givetvis att vara konsekvent.

5 Kontakt

Äppelklyftig
Telefon: 0224-20360

e-post: info@appelklyftig.com
Webb: www.appelklyftig.com

6 Juridiska aspekter

Programvaran ”Ordramar” har utprovats och utvecklats med intentionen att det inte ska innehålla några fel. Äppelklyftig tar dock inte på sig något ansvar på några som helst skador som kan uppkomma i anslutning till installation eller användning av programvaran.

Innehavare av fleranvändarlicens får installera ett obegränsat antal av programvaran så länge det rör sig om samma arbetsplats. En arbetsplats definieras som en plats med en (1) adress, t.ex. en skola, institution, bibliotek, filial, klubb eller motsvarande. En hel koncern, riksorganisation, kommun eller landsting räknas normalt som flera arbetsplatser.

Fleranvändarlicens innebär även att programvaran får lånas ut till privatpersoner under följande förutsättningar;

1. Programvaran får endast lånas av en privatperson åt gången.
2. Programvaran får endast lånas ut gratis – inte hyras eller leasas.
3. Programvaran får endast lånas av innehavaren av fleranvändarlicensen. Låntagaren får således inte låna ut, sälja eller distribuera programvaran i sin tur.
4. Programvaran måste avinstalleras från låntagarens dator när lånet upphör.
5. Programvaran får inte kopieras eller distribueras av låntagaren.

Programvaran skyddas av svensk och internationell upphovsrättslagstiftning. Otillåten kopiering eller distribution av detta program, eller delar därav kan förutom skadeståndsskyldighet medföra böter.